Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

> Retouradres Postbus 2730 3500 GS Utrecht

Instellingsaccountants Sector PO en VO

Locatie Utrecht
Park Voorn 4
Postbus 2730
3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

Contact
T (088) 669 62 14
F (088) 669 60 50
cees.vanrooijen@owinsp.nl

Onze referentie
H3043759

Uw referentie

Datum 18 februari 2011
Betreft Handreiking controle en onderzoek Sector PO en VO 2010

Handreiking ten aanzien van de controle op de jaarstukken en het onderzoek naar de bekostigingsgegevens in de sector PO en VO op grond van het Onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010 (versie 22-12-2010)

Geachte instellingsaccountants,

Bij de reviews 2009 in de sector PO en VO heeft de inspectie geconstateerd dat een aantal instellingsaccountants bepaalde items uit het controleprotocol anders heeft geïnterpreteerd dan door de inspectie is beoogd. Het is niet mijn bedoeling om in het protocol hiervoor gedetailleerde aanwijzingen op te nemen. De inhoud van het protocol moet zoveel mogelijk beperkt blijven tot de omschrijvingen van de te onderzoeken objecten, de daarbij te hanteren criteria, de toleranties voor de oordeelsvorming en de voorschriften voor oordeelsvorming en rapportage. Gezien het belang van een goede controle en onderzoek heb ik er daarom voor gekozen u met deze brief een nadere toelichting te geven op enkele onderdelen van het protocol. U kunt dit beschouwen als een handreiking voor uw aanpak van de controle en het onderzoek over 2010.

Jaarrekening:

Controleprotocol 2010 pagina 28 Analyse formatieoverzichten
De voorgeschreven beoordeling van de formatieoverzichten op opmerkelijke aspecten (functies/salarissen/betrekkingsomvang) dient te worden gedocumenteerd in het controledossier. Met formatieoverzichten wordt bedoeld de overzichten van de gerealiseerde formatie over het jaar 2010. Als voorbeelden van opmerkelijke functies noemen wij het in dienst hebben van meerdere directeuren op één school of beleidsmedewerkers. Onder opmerkelijke salarissen wordt verstaan een opmerkelijk niveau van het salaris ten opzichte van de functie. Onder opmerkelijke betrekkingsomvang wordt verstaan een omvang van >1,2 fte. Zeker als sprake is van een samenloop van dergelijke opmerkelijke situaties of het financieel belang groot is, is mogelijk sprake van onregelmatigheden en dient u deze nader te onderzoeken.

Controleprotocol 2010 pagina 22 Financiële Rechtmatigheid (materiële uitgaven)
Bij de controle van de exploitatielasten wordt vaak impliciet ook de rechtmatigheid getoetst. Bij veel posten is immers geen sprake van andere criteria voor de

rechtmatigheid dan die gelden voor het toetsen van het getrouwe beeld, namelijk of de bestedingen zijn gedaan ten behoeve van de primaire taken van de school. Om misverstanden te voorkomen verzoek ik u dat toch expliciet te noteren in uw dossier, met name bij cijferbeoordelingen en controle van facturen.

Controleprotocol 2010 pagina 23 Huisvesting PO
In het controleprotocol staat onderaan pagina 23 vermeld dat *"de instellingsaccountant vaststelt dat er geen rijksmiddelen zijn gebruikt voor huisvestingsvoorzieningen waar de gemeente verantwoordelijk voor is, tenzij de uitgave aan een huisvestingsvoorziening aanvullend is en bekostigd is uit de reserve die vóór invoering van lumpsum (1 augustus 2006) is opgebouwd."*

Wat dient te worden verstaan *onder "tenzij de uitgave aan een huisvestingsvoorziening aanvullend is"*?
Het gaat hierbij om uitgaven van het schoolbestuur **in aanvulling op de uitgaven van de gemeente**. De huisvestingsnoden of -wensen van een schoolbestuur kunnen uitgaan boven wat een gemeente redelijk acht. Hierbij kan worden gedacht aan een fraaiere of milieubewustere uitvoering van de huisvesting of extra inpandige voorzieningen. Als dit aan de orde is en de kosten kunnen worden gedekt uit de tot 1 augustus 2006 opgebouwde reserves, kan de instellingsaccountant de uitgaven als rechtmatig aanmerken. Het gaat dus niet om uitbreidingsinvesteringen zoals extra leslokalen. Die zijn niet toegestaan. Vanzelfsprekend mag een bestuur ze wel bekostigen uit het private vermogen.

Controleprotocol 2010 pagina 23 Beleggen en Belenen/uitzonderingsrapportage
Het is mogelijk dat onderdelen van de beleggingsportefeuille niet voldoen aan de Regeling beleggen en belenen (bijvoorbeeld perpetuals, asset backed obligaties, aandelen). U dient dit te melden aan het bestuur en op te nemen in een rapport van bevindingen voor OCW (uitzonderingsrapportage). Vaak wordt volstaan met het eenmalig rapporteren aan OCW. U dient dit echter elk jaar te doen, zolang nog sprake is van dergelijke niet toegestane beleggingen. In het jaar dat de beleggingen zijn aangeschaft dient u de waarde daarvan als onrechtmatige besteding aan te merken en te betrekken in het oordeel over de financiële rechtmatigheid.

Bekostiging:

Controleprotocol 2010 pagina 56 t/m 58 Proceduretests en omvang gegevensgerichte werkzaamheden
Volgens het controleprotocol dient de accountant, om tot een uitspraak over de kwaliteit van de interne beheersmaatregelen te komen, minimaal 20 proceduretests te verrichten. Deze werkzaamheden moet u in principe per onderzoeksobject ofwel per school (brinnummer) uitvoeren. U geeft immers assurance bij elk afzonderlijke BRIN of BRON-foto. Eén set proceduretests kan aanvaardbaar zijn bij meerdere brinnummers als sprake is van één beheersomgeving. Hiervan kan sprake zijn bij één gezamenlijke leerlingenadministratie voor meerdere scholen maar ook bij afzonderlijke leerlingenadministraties per school. Voorwaarden voor het aanmerken als één beheersomgeving zijn: de afzonderlijke leerlingenadministraties worden centraal aangestuurd, dezelfde werkwijze/procedures worden gehanteerd en hetzelfde leerlingenadministratiepakket wordt gebruikt.

Indien de accountant tot de conclusie komt dat hij kan steunen op de interne beheersmaatregelen, kan hij zijn gegevensgerichte werkzaamheden beperken tot een, in een tabel in het controleprotocol opgenomen, aantal deelwaarnemingen. Deze deelwaarnemingen dienen **altijd** per onderzoeksobject ofwel per school (brinnummer) te worden uitgevoerd. Ook indien de accountant tot de conclusie komt dat hij niet kan steunen op de interne beheersmaatregelen en er gebruik wordt gemaakt van een statistisch bepaalde steekproef omvang, dient deze per school (brinnummer) te worden uitgevoerd.

Controleprotocol 2010 pagina 59 Daadwerkelijk schoolgaand op de school (brinnummer)
De accountant dient het schoolgaand zijn van de leerlingen op de teldatum 1 oktober expliciet vast te stellen. Dit dient te worden uitgevoerd door het verrichten van een positieve controle aan de hand van onder andere het leerlingendossier, cijferlijsten, roosters en dergelijke.
Tevens dient de accountant vast te stellen dat de leerling schoolgaand is aan het brinnummer waar de leerling staat ingeschreven. Indien de leerling daadwerkelijk schoolgaand is aan een ander brinnummer dan waar deze staat ingeschreven of indien er sprake blijkt te zijn van een combinatiegroep met leerlingen van een ander brinnummer, kunnen deze leerlingen niet voor bekostiging in aanmerking komen. Uitzonderingen op het voorgaande zijn de leerlingen van samenwerkingsverbanden (artikel 25a WVO). Ik adviseer u voorafgaand aan de controle integraal inzicht te verkrijgen in alle vormen van samenwerking met andere scholen (brinnummers) zoals het gebruik van een gezamenlijk gebouw en combinatieklassen.

Controleprotocol 2010 pagina 59 Daadwerkelijk schoolgaand leerlingen samenwerkingsverbanden VO/BVE
De accountant dient het schoolgaand zijn van de leerlingen samenwerkingsverbanden VO/BVE op de teldatum 1 oktober expliciet vast te stellen aan de hand van door de VO-school opgevraagde stukken bij het ROC. Dit dient te worden uitgevoerd door het verrichten van een positieve controle aan de hand van onder andere het leerlingendossier, cijferlijsten, roosters en dergelijke. Een niet onderbouwde bevestiging door het ROC van de aanwezigheid volstaat dus niet.

Ik verzoek u met het voorgaande rekening te houden bij de controle op de jaarstukken en het onderzoek naar de bekostigingsgegevens 2010.

Mededeling inzake het Controleprotocol 2011
Met brief van 6 december 2010 (referentie 255858) heeft de minister van OCW de VO-Raad geïnformeerd over haar zienswijze ten aanzien van ontslagvergoedingen bij VO-scholen. U heeft van deze brief een afschrift ontvangen. In het controleprotocol 2011 zal het thema ontslagvergoedingen worden opgenomen.

Hoogachtend,

Drs. R. Loep RA (directeur Rekenschap)